

HET PRAALGRAF VAN BISSCHOP TRIEST

Het praalgraf van Bisschop Triest is een van de prachtigste werken van de Belgische beeldhouwkunst. Het is het meesterwerk van Jeroom du Quesnoy, broeder van de grote Frans du Quesnoy. Het is trouwens aan Frans du Quesnoy, dat bisschop Triest vroeg zijn grafmonument te maken. Bisschop Triest, zo bekend om zijn mildheid en zijn liefdadigheid, was in betrekking met de grootste kunstenaars van zijn tijd. Hij wilde zijn grafmonument laten maken en zond zijn portret naar Rome, waar Frans du Quesnoy verbleef. Deze zou het hoofd en de twee kinderfiguren hebben ontworpen in 1642, jaar waarin Frans du Quesnoy overleed. Het werk werd nu toevertrouwd aan Jeroom. Het is waarschijnlijk, dat de conceptie van het geheel moet toegeschreven worden aan Frans du Quesnoy en ik ben geneigd te geloven, dat het hoofd van zijn hand is. De prachtige uitvoering en de krachtige gelaatstrekken getuigen van een groot kunstenaar. Het geheel is zeer harmonisch. De bisschop is halfliggend voorgesteld, zijn rechterarm steunt op twee kussens. Op de voorzijde van de sarkofaag bevindt zich een groot bas-reliëf in wit marmer : twee engeltjes houden een

schild met het volgende opschrift :

Antonius VII eps Gand
desideravit
quod mortale habuit hic deponi
sacerdos, du ab ara descendis,
te obtestatur,
ut quod defuncto debes, exsolvas
hoc aqua sacra asperge,
et immortalis,
aeternam pace apprecare,
et vale.

Antonius, zevende bisschop van Gent, verlangde dat, wat hij sterfelijk had, hier werd neergelegd. Priester, terwijl gij van het altaar neerdaalt, u verzoekt hij met aandrang dat gij, wat gij de overledene schuldig zijt, zoudt inlossen : besprenkel dit met gewijd water, en voor het onsterfelijke, bid om de eeuwige rust en vaarwel.

Aan de zijkanten van de sarkofaag bevinden zich twee kleine putti, waarvan het een clepsyder (wateruurwerk) houdt en het andere putto een omgekeerde toorts : symbolen van de vluchtige tijd en van het leven, dat uitdooft. Achter het praalgraf verheft zich een rijke afsluiting in zwart en wit marmer. In de nissen staan de prachtige beelden van O.L.Vrouw en van Christus met het kruis. Op de voetstukken staat het opschrift "Recordare fili, misericordiae tuae" (Gedenk, Zoon, uw barmhartigheid). Het dekstuk is versierd met het wapenschild van bisschop Triest. Het geheel is begrensd door twee gedraaide kolommen in wit marmer.

Het meesterwerk vertoont de invloed van de school van Rubens, met wie de beide broeders in betrekking waren, alsook van de Italiaanse school. Jeroom studeerde in Italië net als zijn broer Frans, die in Livorno stierf. De Italiaanse invloed is duidelijk merkbaar aan het beeld van O.L.Vrouw en aan het beeld van Christus : dit beeld is zeker geïnspireerd door de Christus van Michelangelo in de Santa Maria Supra Minerva te Rome.

Het droevig einde van Jeroom du Quesnoy is gekend : beschuldigd van sodomie werd hij gewurgd en verbrand op de Koornmarkt te Gent op 29 september 1654. Volgens een overlevering zou de kunstenaar bij zijn aanhouding in wanhoop de hand van het beeld van O.L.Vrouw gebroken hebben. Wel is zeker, dat Karel van Poucke belast werd een nieuwe hand te maken in 1781; de rekening van de stichting Triest bewijst dit. Dezelfde rekening vermeldt ook de ijzeren afsluiting gemaakt door de slotenmaker Jan Arens in 1741.

15 juni 1891.

L. VAN BIESBROECK.

Nota : 1. De tekst is vrij vertaald naar het opstel "Mausolée de l'évêque Triest" in "Inventaire archéologique de Gand".

2. Andere bronnen :

Kervyn de Volkaersbeke : Les églises de Gand.

Edm. Marchal : La sculpture et les chefs-d'oeuvre de l'orfèvrerie belge.

Pr. Claeys : Pages d'histoire locale.

E. Dhanens : Sint-Baafskathedraal Gent (blz. 120).

ONDER DE BRUGGE ZAT ER EEN MUGGE

Onze stad is niet alleen de stad der torens en der bloemen. Ze is - of liever was - ook de stad der *gaten*.

Daar waren vooreerst de droge gaten, zoals het *Roedegat*, het *Wisselgat*, het *Scheyergat*. En natte gaten of watergaten, zoals de *Windgaten* (later *Vijfwindgaten*), het *Paddegat*, het *Rendelgat*.

Daarenboven waren er ook gaten, die geschiedenis gemaakt hebben, zoals de overbekende *Braemgaten* en het bijna beroemde *Cuupgat*.

Verder beruchte gaten zoals het *Inghelantgat*. En verdachte gaten zoals het *Koutergat*. Tenslotte waren er ook nog gaten aan wier bestaan slechts een banale straatnaam nog herinnert : de *Pargaten*, die zoals u weet *Bagattenstraat* geworden zijn.

Voor vrijwel iedereen zijn al die gaten min of meer bekende zaken. Waarmee sommigen wellicht minder vertrouwd zullen zijn, zijn de *gaten onder het Vleeshuis*, die oorspronkelijk watergaten of kanalen waren, maar die op een bepaald ogenblik op een weinig glansrijke manier droge gaten geworden zijn.

Het lijkt geen twijfel dat van al de Gentse markten de *Vismarkt* verweg de oudste is. We mogen aannemen dat ze reeds omtrent het midden van de 10de eeuw het toneel was van een vrijwel belangrijke handelsbedrijvigheid. Was ze niet gelegen aan de voet van het *Castrum* - door 's *Gravenbrugghe* met deze grafelijke versterking verbonden - op een eersterangskruispunt van waaruit oudere en jongere wegen (*Hoogpoort*, *Korte- en Lange Munt*) weldra zouden vertrekken naar *Zandberg*, *Koorn- en Vrijdagsmarkt* ?

Het moge waar zijn dat die aloude *Vismarkt* in hoofdzaak riviervis te koop aanbood : paling, karper, brasem, enz., en misschien in nog grotere hoeveelheden gezouten, gedroogde en gerookte zeevissoorten, ook verse, in sommige gevallen levende zeevis werd er verhandeld.

Vernemen we in dit verband niet door de toltarieven die Graaf *Boudewijn IX* van *Constantinopel* d.d. 15 juli 1199 voor *Gent* uitgevaardigd, dat "boten naar die stad aanvoerden : mosselen, zalm, zeebaars, voorn